

ἡλευθέρωσας, ἐπαρηγόρησας, δὲν ἔχομεν πλέον νὰ σὲ ἐρωτήσωμεν « Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; » Ἀλλ, ὀφείλομεν μετὰ τῶν μαθητῶν σου νὰ ἀνακράξωμεν « Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. » (*) Ἀμήν.

Α. ΚΟΥΡΝΙΑΚΤΗΣ.

Ἡ ἀνωτέρω ὁμιλία ἐρανισθεῖσα ἐκ τῶν ἀπολογητικῶν συνδιαλέξεων τοῦ Κυρίου *Menard Saint-Martin* ἐξεφωνήθη ἐν τῷ φιλ. Συλλόγῳ « ὁ Ὀμηρος » τὴν 10 Νοεμβρίου 1874.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Ἐν πολλοῖς μὲν ὁ ἄνθρωπος δικαιούται νὰ ἐναθρόνηται ἐπὶ ταῖς ἐπιστημονικαῖς αὐτοῦ ἀνακαλύψεσιν, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα ὅσαι ὑπάρχουσι περιστάσεις ἀναμνησκούσαι αὐτῷ τὴν σμικρότητα καὶ ἀδυναμίαν του. Παρὰ τὰς ἐπιμόνους καὶ ἐμβριθεῖς μελέτας τῶν ἐξερευνητῶν τῆς φύσεως ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ἄβυσσοι τοσοῦτον σκοτειναὶ καὶ βαθεῖαι, ὥστε, ὡς ἂν θελήσωμεν νὰ ρίψωμεν φωτεινὴν τινα ἀκτῖνα εἰς τοὺς μυστηριώδεις αὐτῶν λαβυρίνθους, οὐδὲν ἄλλο βλέπομεν ἐν αὐταῖς, εἰμὴ τὸ φάσμα τῆς ἡμετέρας ἀμαθείας καὶ νέον ποριζόμεθα τεκμήριον τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς σμικρότητος ἡμῶν. Τὸν σκοτεινὸν τοῦτον πέπλον ἐπέθηκε βεβαίως ἡ θεία Πρόνοια, ὅπως ἀναχαιτίζη τὴν μεταιορροσύνην τῶν ἀνθρώπων· τοῦτο δ' ἐτι μᾶλλον κατὰδηλον γίνεται ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ παράδοξόν τινα ἀντίθεσιν πάντα τὰ ἅλута ζητήματα, καθ' ὧν πᾶσα σκέψις καὶ θεωρία ἐναυάγησεν, εἰσὶν ἐκεῖνα, ὧν τὰ ἀποτελέσματα ἄριστα ἐκ πείρας γινώσκουμεν, ἡ δὲ γνῶσις τῶν ἀποτελεσμάτων οὐδόλως βοηθεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν αἰτίων.

(*) Ἰωαν. VI. 68, 69.

Αἱ σκέψεις αὗται ἰδίως ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν φαινομένων. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ σπέρμα περιέχει ἐν τῇ φαινομένη αὐτοῦ ὁμογενεὶ οὐσίᾳ οὐ μόνον τὸν ἀνατομικὸν ὀργανισμὸν τοῦ γεννηθησομένου ἀνθρώπου, ἀλλὰ συνάμα καὶ τὴν κρᾶσιν, τὸν χαρακτήρα, τὰς κλίσεις, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς σκέψεις αὐτοῦ. Οἱ γονεῖς ἐναποθέτουσιν ἐν τῷ μορίῳ τούτῳ τὰ στοιχεῖα ὑπάρξεως ὁμοιομόρφου πρὸς τὴν ἑαυτῶν σχεδὸν πάντοτε μὲν ὑπὸ φυσιολογικὴν ἐποψίν, συχνάκις δὲ ὑπὸ παθολογικὴν, εἰς οὐκ ὀλίγας δὲ περιστάσεις καὶ ὑπὸ ψυχολογικὴν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ πόρισμα τῶν νεωτάτων ἐρευνῶν περὶ τοῦ θαυμασίου ζωϊκοῦ διοργανισμοῦ, περὶ οὗ θέλομεν πραγματευθῆ ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ.

Ὑπάρχει νόμος βιολογικὸς, καθ' ὃν τὰ ζωϊκὰ ὄντα μεταδίδουσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν ἰδίους τινὰς αὐτῶν χαρακτῆρας. Δὲν πρόκειται βεβαίως νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, ἂν εἰς τὸν νόμον τοῦτον πρέπει νὰ ἀποδώσωμεν τὴν μεταβίβασιν τῶν ἀνατομικῶν τύπων καὶ τῶν φυσιολογικῶν λειτουργιῶν, ὧν τὸ σύστημα ἀποτελεῖ τὰ γένη. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἄνευ τῆς ἐνοτελοῦς ταύτης ὁμοιότητος τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς δὲν ἦ-θέλον ὑπάρχει γένη, εἰμὴ μόνον ὄντα διαδοχικὰ οὐδεμίαν ἄλλην πρὸς ἄλληλα σχέσιν ἔχοντα ἢ τὴν τῆς γενέσεως. Οἱ χαρακτῆρες οἱ διακρίνοντες τὰς φυλὰς καὶ αἱ μεταξὺ αὐτῶν διαφοραὶ μεταβιβάζονται μετ' ἐλάττονος ἀκριθείας καὶ σταθερότητος. Ἀλλ' ἐτι μᾶλλον μεταβάλλεται καὶ ποικίλλει ἡ μεταβίβασις τῶν χαρακτήρων ἐκείνων, εἰ-τινες, μερικώτεροι ὄντες τῶν τοῦ γένους καὶ τῆς φυλῆς, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἰδίαί τοις ἀτόμοις. Ὅσω ἄρα μερικώτεροί εἰσιν οἱ χαρακτῆρες, τοσοῦτω μᾶλλον ἀφίστανται τοῦ βιολογικοῦ νόμου τῆς κληρονομικῆς ὁμοιότητος, τοσοῦτω μᾶλλον πιθανώτερον εἶναι νὰ ὑπάρχωσι μείζονες διαφοραὶ τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς. Παρατηρήσεις ὁ-

μως, ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς τοῦ ἀνθρώπου χρονολογούμεναι, μαρτυροῦσιν, ὅτι οἱ ὅλως ἀτομικοὶ οὗτοι χαρακτῆρες δύνανται νὰ μεταβιβάσθωσιν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Αἱ κληρονομικαὶ ὁμοιότητες ἐκδηλοῦνται μάλιστα ἐν τῇ μεταβιβάσει τῶν φυσιολογικῶν καὶ παθολογικῶν διαθέσεων· ἰδίως ὅμως ἀναφαίνονται εἰς τὴν ἔκφρασιν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου. Τοῦτο παρετήρησαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι· ἔθεν παρὰ Ῥωμαίοις οἱ μακρόρρινες (*nasones*), οἱ χεῖλῳνες (*labéones*), οἱ στομῖαι (*buccones*), οἱ κέφαλοι (*capitones*) κτλ. Πρὸ πάντων δὲ τῶν χαρακτήρων ὁ τῆς ρινὸς διατηρεῖται μᾶλλον κληρονομικῶς, ἢ ῥιν λ. χ. τῶν Βουρβόνων εἶναι διάσημος. Ἐπίσης ἀναφαίνεται ἐν τῇ γονιμότητι καὶ τῇ μακροβιότητι. Ὁ *Anne de Montmorency* ἦτο πατὴρ 12 τέκνων· τρεῖς τῶν προγόνων του, Ματθαῖος Α΄, Ματθαῖος Β΄, καὶ Ματθαῖος Γ΄, εἶχον ὁμοῦ 18 τέκνα, ὧν τὰ 15 ἄρρενα. Ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἑγγονος τοῦ μεγάλου *Condé* εἶχον ὁμοῦ 19 τέκνα, ὁ δὲ πρόπαππος αὐτῶν 10. Οἱ τέσσαρες πρῶτοι *Guises* εἶχον 43 τέκνα, ἐξ ὧν τὰ 30 ἄρρενα. Ὁ *Achille de Harlay*, ὁ πατὴρ τοῦ πρώτου προέδρου, εἶχεν 9 τέκνα, ὁ πατὴρ του 10 καὶ ὁ πρόπαππὸς του 18. Ἡ δὲ γονιμότης αὕτη διατηρήθη παρὰ πολλὰς οἰκογενεῖαις ἐπὶ πέντε καὶ ἑξ γενεάς. Ἡ μακροβιότης ἐν γένει ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν τοπικῶν περιστάσεων, τῆς διαίτης καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλ' ἡ ἀτομικὴ μακροβιότης εἶναι ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν αἰτίων τούτων, διότι παρατηρεῖται οὐ μόνον παρὰ τοῖς διάγουσι θίον τραχύτατον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς περιποιουμένοις τὰ μέγιστα τὴν ὑγείαν αὐτῶν, καὶ φαίνεται πηγάζουσα ἐκ τινος ἐσωτερικῆς ζωτικῆς δυνάμεως, ἣν τὰ ἄτομα λαμβάνουσι παρὰ τῶν προγόνων αὐτῶν· τοῦτο δὲ εἶναι τοσοῦτον βέβαιον, ὥστε αἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι ἐπὶ τῆς ζωῆς ζητοῦσι παρὰ τῶν πρακτόρων αὐτῶν πληροφορίας περὶ τῆς μακροβιότητος τῶν προπατέρων τοῦ ἀσφαλισθησομένου. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας *Turgot* οὐδέποτε ὑπερέβαινον τὰ πεντήκοντα

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Α΄.)

ἐννέα ἔτη, ὁ δ' εὐκλείσας αὐτὴν προησθάνθη, ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ πεντηκστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὅτι προσήγγιζε τὸ τέλος τοῦ βίου του· καίτοι δ' ἀπολαύων ἐντελοῦς ὑγείας καὶ ἰσχυρὰν ἔχων κρᾶσιν προητοιμάσθη ἑκτοτε νὰ ἀποθάνῃ, καὶ ἀπέθανε τῶντι εἰς ἡλικίαν πεντήκοντα τριῶν ἐτῶν.

Ἡ δύναμις τῶν μυῶν καὶ ἡ εὐκινησία μεταβιβάζονται συχνάκις κληρονομικῶς. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὑπῆρχον οἰκογενεῖαι ἀθλητῶν· οἱ ἄγγλοι ἔχουσιν οἰκογενεῖας πυγμαίων. Αἱ περὶ τῶν παλαιστῶν καὶ τῶν ἀγωνιζομένων κωπηλατῶν πρόσφατοι τοῦ Γάλλωνος (*Gallon*) ἔρευναι μαρτυροῦσιν, ὅτι ἐν γένει οἱ νικηταὶ ἀνήκουσιν εἰς ὀλίγας τινὰς οἰκογενεῖας, ὧν ἡ εὐκινησία καὶ ἡ ἐπιδεξιότης εἰσὶ κληρονομικαί. Ἐπίσης κληρονομικῶς μεταβιβάζεται ἡ εὐκαμψία καὶ ἡ χάρις εἰς τὰς κινήσεις τοῦ χοροῦ, ὡς μαρτυρεῖ τοῦτο ἡ περίφημος οἰκογένεια *Vestris*. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς διαφόρους τῆς φωνῆς ιδιότητας, τὸν τραυλισμὸν, τὸν ὑπορρινισμὸν καὶ τὸ βραδύγλωσσον. Πολυάριθμοι εἶναι αἱ οἰκογενεῖαι τῶν ἀοιδῶν. Τὰ πλείεστα τέκνα φλυάρων γονέων εἰσὶν ἐκ γενετῆς φλύαρα. Ὁ διδάκτωρ Λουκᾶς μνημονεύει ὑπηρετρίας τινὸς, ὑπερβαλλόντως φλυάρου, συνεχῶς λαλούσης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, πρὸς τὰ ζῶα καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ἄψυχα ὄντα· ἐλάλει δὲ μεγαλοφώνως καὶ πρὸς ἑαυτήν. Δι' ὃ ἠναγκάσθη νὰ τὴν ἀποπέμψῃ ἐκ τῆς οἰκίας· «δὲν εἶναι ἰδικόν μου σφάλμα, ἔλεγε πρὸς τὸν κύριόν της, τὸ ἐκκληρονόμησα ἀπὸ τὸν πατέρα μου, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ αὐτὸ σφάλμα καὶ ὁ πατήρ του ἦτο φλύαρος ὡς ἐγώ.»

Ἐπίσης ἀπεδείχθη, ὅτι αἱ ἀταξίαι τοῦ ὀργανισμοῦ πολλάκις μεταβιβάζονται κληρονομικῶς. Ἐκ τῶν παραδοξοτέρων εἶναι ἡ τοῦ Ἐδουάρδου Λαμβέρτου, οὔτινος τὸ σῶμα, ἐκτὸς τοῦ προσώπου, τῆς παλάμης τῶν χειρῶν καὶ τοῦ πέλματος τῶν ποδῶν, ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ τινος κερατοειδοῦς παρασαρκώματος. Ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ τέκνων, ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἐξ ἐβδομάδων ἀνεφάνη ἡ αὐτὴ ἀταξία τοῦ ὀργανισμοῦ. Τὸ

μόνον ἐπιζήσαν ἐκ τῶν τέκνων του μεταβίβασεν εἰς τοὺς υἱοὺς του τὸ αὐτὸ παρασάρκωμα, ἡ δὲ μεταβίβασις αὕτη ἐξηκολούθησεν ἀναφαινομένη εἰς τὰ ἄρρενα ἐπὶ πέντε γενεάς. Ἐπίσης μνημονεύεται ἡ οἰκογένεια Colburn μεταβιβάσασα εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς τὸν ἐξαδακτυλίσμῳ ἐπὶ τέσσαρας γενεάς. Ἡ λευκίτις (*albinisme*), ἡ χωλότης, ἡ λαγωχειλία (τὰ σχιστὰ χεῖλη, *le bec-de-lièvre*) καὶ ἄλλαι ἀταξίαι τοῦ ὀργανισμοῦ ἀναφαίνονται κληρονομικῶς. Ὁ Girou de Buzareingues ἀναφέρει, ὅτι ἐγνώρισεν ἄνθρωπον ἔχοντα τὴν ἑξιν, ὅσάκις ἦτο ἐπὶ τῆς κλίνης του, νὰ κατακλίνηται ἐπὶ τῆς ράχews καὶ νὰ θέτῃ τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ. Μία τῶν θυγατέρων αὐτοῦ ἅμα γεννηθεῖσα εἶχε τὴν αὐτὴν ἑξιν λαμβάνουσα τὴν θέσιν ταύτην ἐπὶ τῆς κοιτίδος αὐτῆς καίτοι ἐμποδιζομένη ὑπὸ τῶν σπαργάνων. Ὁ Δάρουν ἀναφέρει τὸ ἐπόμενον παράδειγμα. Παιδίον τι εἶχε τὴν παράδοξον ἑξιν νὰ κινῇ ταχέως τοὺς δακτύλους του, ὅσάκις ἦτο εὐχαριστημένον. Ὅσάκις δὲ σφοδρῶς ὀργίζετο ὕψωνεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἐκατέρωθεν τοῦ προσώπου μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν κινῶν συνάμα τοὺς δακτύλους. Ἀνδρωθὲν εἶχε τὴν αὐτὴν ἑξιν καὶ μετέδωκεν αὐτὴν εἰς μίαν τῶν θυγατέρων του, ἥτις ἀπὸ τετραετοῦς ἡλικίας ἐκίνει τοὺς δακτύλους καὶ ὕψωνε τὰς χεῖρας αὐτῆς ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ πατὴρ της. Ὑπάρχουσιν οἰκογένειαι παρ' αἷς ἡ χρῆσις τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς εἶναι κληρονομικὴ. Πάντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας *Montmorency* ἦσαν παραβλῶπες. Ἡ ἀνικανότης τοῦ διακρίνειν τὰ διάφορα χρώματα εἶναι κληρονομικὴ, ὅπερ ἔκασθεν ὁ διάσημος ἄγγλος χημικὸς Δάλτων καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, σπανίως δὲ ἡ κωφότης καὶ ἡ χωλότης καὶ ἔτι σπανιώτερον τὸ κωφάλαλον. Μνημονεύονται περίεργά τινα παραδείγματα κληρονομίας διαστροφῶν τῆς ὀρέξεως. Ὁ Λουκάς ἀναφέρει τὸ ἐπόμενον. Ἄνθρωπός τις εἶχεν ἀκατάσχετον κλίσιν νὰ τρώγῃ ἀνθρώπινον κρέας. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ καίτοι μείνας ὀρφανὴ

τῶν γονέων αὐτῆς εἰς ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους, ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀπίστευτον ἀνάγκην τοῦ νὰ τρώγῃ ἀνθρώπινον κρέας· τοῦτο βεβαίως πλησιάζει πρὸς τὴν παραφροσύνην.

Καὶ ἡ παραφροσύνη μεταβιβάζεται κληρονομικῶς. Ὁ Ἑσκουίρδλ ὑπελόγισεν ὅτι ἐκ 4375 παραφρόνων οἱ 337 ἦσαν κληρονομικῶς τοιοῦτοι. Ὁ Guislain καὶ ἄλλοι ἱατροὶ ὑπολογίζουν ἐν γένει ὅτι τὸ τέταρτον τῶν παραφρόνων εἶναι κληρονομικοί, ἐνῶ ἄλλοι, ἐν αἷς - ὁ Μορώ δὲ Τοῦρ παραδέχονται μεγαλειτέραν ἀναλογίαν. Ἡ παραφροσύνη ὅν περιορίζεται εἰς τὴν ἄμεσον κληρονομικὴν μεταβίβασιν τῆς ἰδίως λεγομένης φρενοβλαθείας· ἀλλὰ καὶ ἡ ὕστεριτις, ἡ ἐπιληψία, ἡ σκελοτύρβη (*la chorée*), ἡ ἡλιθιότης, ἡ ὑποχονδρία δύνανται νὰ γεννηθῶσιν ἐκ τῆς παραφροσύνης, καὶ τανάπαλιν. Μεταβιβαζόμεναι ἐκ μιᾶς εἰς ἑτέραν γενεάν αἱ διάφοροι αὗται νευρικαὶ ἀσθένειαι μετατρέπονται αἱ μὲν εἰς τὰς δέ (1). Ὁ Ἑρπίνος (*Herpin*) ἐκ Γενεύης ἀπέδειξεν, ὅτι ἐκ τῶν ἀπογόνων 243 ἐπιληπτικῶν, 7 ἦσαν ἐπιληπτικοί, 21 φρενοβλαβεῖς καὶ 27 εἶχον νοσήματα ἐγκεφαλονωτιαία. Ὁ διδάκτωρ Μόρελ ἐπεσκέφθη τέσσαρας ἀδελφοὺς τῆς αὐτῆς οἰκογενείας. Ὁ πάππος αὐτῶν εἶχεν ἀποθάνει φρενοβλαβής, ὁ πατὴρ των οὐδέποτε ἔπραξέ τι λογικὸν καὶ συνεπές, ὁ δὲ θεῖός των εὐφύεστατος καὶ διάσημος ἱατρός, ἦτο γνωστός διὰ τὰς ἰδιοτροπίας του. Οἱ δὲ τέσσαρες οὗτοι ἀδελφοὶ ἐκ τῶν αὐτῶν κατὰ γόμενοι γονέων εἶχον ποικίλας ψυχικὰς

(1) Ἀπλὴ μέθη ἐκ πνευματωδῶν ποτῶν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς πραγματικὴν νευρικὴν ἀσθένειαν. Τὰ συλλαμβανόμενα ἐν καιρῷ μεγάλῃς μέθῃς παιδία γίνονται συνήθως ἐπιληπτικά, φρενοβλαβῆ, ἡλίθια κτλ. Ταῦτα παρατηρήθησαν πρὸ πολλοῦ. Ἐν Καρχηδόνι ὑπῆρχε νόμος ἀπαγορεύων, ἐκτὸς τοῦ ὕδατος οἷο δῆποτε ποτὸν τὴν ἡμέραν τῶν γάμων· ὁ δὲ Ἀμυότης λέγει ὅτι «ὁ μέθυστος οὐδὲν ἄξιον λόγου δύναται νὰ γεννησῇ.» Αἱ προσηνέως γενόμεναι ἀκριβεῖς παρατηρήσεις ἀπέδειξαν, ὅτι τὰ ἐν καιρῷ μεγάλῃς μέθῃς συλλαμβανόμενα παιδία φέρουσιν ἀνεξάλειπτα δείγματα ἐκφυλισμοῦ.

νόσους· ὁ μὲν ἦτο μανιακὸς πάσχων περιοδικὰς καὶ ἀτάκτους προσβολὰς· ὁ δὲ μελαγχολικὸς ὑπέπεσεν εἰς παντελὴ ἡλιθιότητα, ὁ τρίτος διεκρίνετο διὰ τὴν ὑπερμετρον αὐτοῦ ὀξύθυμίαν καὶ τὴν πρὸς τὴν αὐτοκτονίαν κλίσιν του· ὁ δὲ τελευταῖος εἶχε μεγάλην πρὸς τὰς τέχνας κλίσιν, ἀλλ' ἦτο δειλὸς καὶ ὑποπτος.

Αἱ χοιράδες, ὁ καρκίνος, ἡ φθίσις, ἡ σύφιλις, ἡ ἀρθρίτις, ὁ ἔρπης καὶ ἐν γένει αἱ ἐμφυτοὶ χρόνιοι νόσοι μεταβιβάζονται συνήθως ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα ἐπίσης ὅπως καὶ αἱ νευρικαί. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς τοῦ δέρματος νόσους καὶ μάλιστα εἰς τὴν ψωρίασιν.

Πόσον περίεργος καὶ λυπηρὰ συνάμα εἶναι ἡ μετατροπὴ τῶν κληρονομικῶν τούτων ἀσθενειῶν, αἵτινες ὥς σπόρος ἐναποτιθέμεναι ἐν τοῖς ἐμβρύοις ὅτε μὲν ἀνεπιστρεπτὶ θεραπεύονται διὰ συνεχῶν προφυλάξεων καὶ θεραπείας ἐπιτυχοῦς, ὅτε δὲ ἀμέσως ἀρχίζουσι τὴν ὀλεθρίαν αὐτῶν ἐνέργειαν, ἄλλοτε πάλιν λεληθότως ὑπάρχουσαι ἐπὶ πολλὰ ἔτη αἰφνης ἀναφαίνονται ἄκαμπται καὶ ὀλέθριαι, ὑπὸ διαφόρων αἰτίων ἀφυπνιζόμεναι. Ἡ ἡλικία λόγου χάριν, τὸ φύλον, ἡ κρᾶσις, τὰ ἔθνη, αἱ ἔξεις, ἡ ὑγιεινὴ, τὸ κλίμα ἐπενεργοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νοσηρῶν κληρονομικῶν διαθέσεων. Ἡ παραφροσύνη σπανίως ἀναφαίνεται ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ· ἡ ἐπιληψία συνήθως ἐμφανίζεται ἐν τῇ ἐφηβικῇ. Ἡ ὕστεριτις, αἱ χοιράδες (*scrofule*), ἡ ραχίτις, ἡ φθίσις ἀναφαίνονται ἐν τῇ παιδικῇ καὶ τῇ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ, ἡ ἀρθρίτις, ἡ λιθίασις, ἡ ἀλωπεκίασις, ὁ καρκίνος εἶναι ἴδια τοῖς ἐφήβοις. Ἡ γυνὴ ὑπόκειται εἰς τὴν παραφροσύνην, τὴν ἐπιληψίαν, τὴν ὕστεριτιδα μᾶλλον τοῦ ἀνδρός, οὗτος δὲ πάλιν προσβάλλεται συνηθέστερον ὑπὸ τῆς ἀρθρίτιδος καὶ τῆς λιθιάσεως. Ἡ νευρικὴ κρᾶσις εἶναι μᾶλλον προδιαθεμιμένη εἰς τὰς νευρικὰς ἀσθενείας, ἡ ἰχωρικοαιματώδης (*lymphatico-sanguin*) εἰς τὴν ἀρθρίτιδα καὶ τὸν ἔρπητα (*dartre*), ἡ ἰχωρική εἰς τὰς χοιράδας. Αἱ διαταρά-

ξεις τῆς φυσιολογικῆς ἰσορροπίας τοῦ ἀνθρώπου μεγάλην ἔχουσιν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν νοσηρῶν διαθέσεων. Οὕτω λ. χ. ἡ παραφροσύνη ἀναφαίνεται συχνάκις μετὰ τὴν ἐμμηνον κάθαρσιν, τὴν ἐγκυμοσύνην, τὸν τοκετόν· ἡ δὲ ἐπιληψία καὶ ἡ ὕστεριτις ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. Τὴν αὐτὴν ἐπιρροὴν ἔχουσιν ἡ ἀνατροφή καὶ τὰ ἔθνη. Ἡ βάρβαρος καὶ τραχεῖα πρὸς τὰ παιδιά συμπεριφορὰ βλάπτει μεγάλως τὸν ἐγκέφαλον αὐτῶν. Αἱ αἰναπνευματικαὶ καταχρήσεις καὶ ἡ κραιπάλη εἰσὶν ὀλέθριαι εἰς τοὺς ἔχοντας γονεῖς πάσχοντας λιθίασιν καὶ ἀρθρίτιν, ἐπίσης ἡ κακὴ διαίτα καὶ τὸ νοσηρὸν κλίμα προξενοῦσι τὸν ὀλεθρον εἰς τοὺς ἔχοντας σπέρματα φθίσεως.

Ἐν γένει αἱ κληρονομικαὶ ἀσθενεῖαι εἰσι θέαμα σπαραξικάρδιον, οὔτινος μόνου οἱ ἰατροὶ γίνονται καθ' ἑκάστην θεαταί. Πρέπει νὰ ἴδῃ τις ἰδίους ὄμμασι τὰς πρωτομους ἀσθενείας, τὰς μακροχρονίους ὀδύνας, τὰς ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς, τὴν σκληρὰν καὶ βραδεῖαν ἀγωνίαν, εἰς ἣν οἱ γονεῖς συχνάκις καταδικάζουσι τὰ τέκνα αὐτῶν, φρονούντες ὅτι δίδουσιν αὐτοῖς τὸ δῶρον τῆς ὑπάρξεως, πρέπει, λέγομεν, νὰ ἴδῃ τις ταῦτα πάντα, ἵνα ἐννοήσῃ ὅποιον νοσηρὸν σπέρμα ἐγκρύπτεται ἐν αὐτοῖς. Πρέπει νὰ ἀναγνώσῃ τοὺς ἐιδικοὺς περὶ τούτων συγγραφείς, ἵνα μάθῃ τὴν μυστηριώδη καὶ φθοροποιὰν δύναμιν, ἣν, ἅμα ἴδῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸ ἀθῶον καὶ ἀσθενὲς πλάσμα, ὅπερ τὴν βραχεῖαν ἐκείνην στιγμήν εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς χαρᾶς, τῶν εὐχῶν καὶ τῶν ἐλπίδων τῶν.

Ἡ κληρονομικὴ μεταβίβασις ἠθικῶν καὶ διανοητικῶν τινῶν ἰδιοτήτων καὶ κλίσεων παρατηρεῖται εἰς οὐκ ὀλίγας περιστάσεις, πλὴν σπανιώτερον. Κατὰ τὸν Γάλτωνα, ἡ μνήμη τῆς οἰκογενείας τοῦ Ριχάρδου Πόρσωνος (*Richard Porson*), διασῆμου Ἀγγλοῦ Ἑλληνιστοῦ, ἦτο τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε κατέστη παροιμία ἡ φράσις, *μνήμη Πόρσωνος*. Ἡ Δαΐδῃ Ἑσθὴρ Στάνοπ εἶχεν

ἐπίσης ἐκτὸς τῶν ἄλλων χαρακτηριστικῶν καὶ τὴν μνήμην τοῦ πάππου της. Ἐπίσης ἡ φαντασία, ἥτις ἔχει τοσαύτην ἐπιρροὴν εἰς τὰς τέχνας καὶ τὴν ποίησιν μεταβιβάζεται ἐνίοτε κληρονομικῶς. Ὁ Γάλτων καὶ ὁ Ριβὸτ (*Ribot*) ἀναφέρουσι πλεῖστα ὅσα παραδείγματα ζωγράφων, ποιητῶν καὶ μουσικῶν, ἵνα ἀποδείξωσι τὴν κληρονομικὴν μεταβίβασιν τῶν φυσικῶν δωρημάτων τῶν καλλιτεχνῶν ἐκείνων. Πολλὰ τῶν παραδειγμάτων τούτων εἰσὶν ἀναμφισβήτητα, ἀλλὰ καὶ πλείονα δύνανται νὰ ἀμφισβητηθῶσιν. Οὕτω λ. χ. οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ἀποδίδουσιν εἰς τὴν κληρονομικὴν μεταβίβασιν τὴν ποιητικὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Βύρωνος, τοῦ Γκαίτη (*Goethe*) καὶ τοῦ Σχιλλέρου, διότι ἀνευρίσκουσι παρὰ τοῖς προγόνοις αὐτῶν πάθη, ἐλαττώματα ἢ ἀρετάς τινας. Ἡ κληρονομικὴ ὁμῶς μεταβίβασις τῶν ἀρετῶν καὶ κλίσεων πρὸς τὴν ζωγραφικὴν εἶναι βεβαιωτέρα. Ἐκ 42 ἐξόχων ζωγράφων Ἰταλῶν, Ἰσπανῶν ἢ Φλαμανδῶν, ὁ Κύριος Γάλτων ἀναφέρει, ὅτι οἱ 24 εἶχον διασήμεους προγόνους. Αἱ οἰκογένειαι τῶν *Bellini*, *Carache*, *Téniers*, *Van Ostade* καὶ πολλῶν ἄλλων ἀρκούντως ἀποδεικνύουσι τὴν ὑπαρξίν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ζωγράφων. Παρὰ τῇ οἰκογενεῖᾳ τοῦ Τιτιανοῦ (*Titien*) ὑπῆρχον ἐννέα ζωγράφοι. Ἡ ἱστορία τῶν μουσικῶν περιέχει ἐκπληκτικώτερα παραδείγματα. Ἡ οἰκογένεια τῶν μουσικῶν *Bach* ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1550 καὶ φθάνει μέχρι τοῦ 1800· ἀρχηγὸς αὐτῆς ἦτο ὁ *Weit Bach*, ἀρτοποιὸς εἰς *Presbourg*, ὅστις κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἀναπαύσεών του διεσκέδαζεν ἀσχολούμενος εἰς τὴν ᾠδὴν καὶ τὴν μουσικὴν· εἶχε δὲ δύο υἱοὺς, ἀφ' ὧν ἄρχεται συνεχῆς ἄλυσος μουσικῶν, ἐχόντων τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους αἰῶνας. Ὅτε δὲ αὐξηθέντες δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ζήσωσι πλησίον ἀλλήλων, διεσκορπίσθησαν συμφωνήσαντες νὰ συνέρχωνται ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐν ὠρισμένῃ ἡμέρᾳ, ἵνα οὕτω διατηρήσωσι πατριαρχικόν τινα οἰκογενειακὸν δεσμόν. Ἡ συνήθεια αὕτη

διετηρήθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ 18 αἰῶνος, καὶ πολλάκις συνῆλθον 120 ἄνθρωποι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, πάντες φέροντες τὸ ὄνομα *Bach*. Ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ ταύτῃ ἀριθμοῦνται 29 ἐξόχοι μουσικοὶ, καὶ 28 δευτέρας τάξεως. Ἐπίσης ὁ πατὴρ τοῦ *Mozart* ἦτο μουσικὸς, ὁ τοῦ *Beethoven* βαρύτονος, ὁ δὲ προπάππος τοῦ ψάλτης ἐν τινὶ ἐκκλησίᾳ. Ὡσαύτως καὶ οἱ γονεῖς τοῦ Ροσίνι.

Μνημονεύονται ἐπίσης παραδείγματα κληρονομικῆς μεταβίβασεως φαύλων τινῶν κλίσεων, τῆς πρὸς τὴν μέθην καὶ τὴν κραιπάλην τάσεως, τοῦ πάθους πρὸς τὰ τυχερὰ παίγνια, τὴν κλοπὴν καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐπίσης ἀναφέρονται οἰκογένειαι σοφῶν, οἷον αἱ τῶν *Cassini*, τῶν *Jussieu*, τῶν *Bernoulli*, τῶν Δάρουϊν, τῶν *Geoffroy* καὶ ἄλλων. Εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν πολυμαθεῖαν μνημονεύονται οἱ *Estienne*, οἱ *Grotius*, καὶ τινες ἄλλοι. Οἱ *Montremart* ἦσαν διάσημοι διὰ τὴν εὐφυΐαν των. Ἐπίσης κληρονομικῶς μεταβιβάζεται τὸ πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν πνεῦμα παρὰ τισιν οἰκογενεαῖς ἐπὶ πολλὰς γενεάς. Ἀλλ' ὅσον προχωροῦμεν ἐκ τῶν φυσιολογικῶν ἢ παθολογικῶν εἰς τὰ πνευματικὰ φαινόμενα, τοσοῦτω μᾶλλον ἐξασθενεῖ ὁ τῆς κληρονομίας νόμος, τὰ δὲ παραδείγματα ταῦτα τοσοῦτον ἐλαττοῦνται παραβαλλόμενα πρὸς τὰ ἐναντία, ὥστε δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐξαίρεσις καὶ οὐχὶ ὡς κανὼν.

Μετὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην ἀφήγησιν τῶν φυσιολογικῶν καὶ ψυχολογικῶν φαινομένων τοῦ κληρονομικοῦ νόμου, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ εἴπωμεν, ὅποιά τινα συμπεράσματα δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν συντελοῦντα εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Οἱ ἥρωες τοῦ Ὀμήρου ἐπεκαλοῦντο τὰ ὀνόματα τῶν πατέρων καὶ τῶν προγόνων των καὶ τὸ εὐγενὲς αἷμα, ὅπερ ἔλαβον παρ' αὐτῶν. Τοῦτο βεβαίως μαρτυρεῖ φύσιν

εὐγενῆ, οἱ δὲ εὐλόγως δυνάμενοι νὰ καυχῶνται ἐπὶ τοῖς προγόνοις αὐτῶν δικαιῶνται νὰ ἐλπίζωσιν, ὅτι θέλουσι γείνε. ἄξιοι τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν τέκνων τῶν. Τὰ κληρονομικὰ φαινόμενα προσεπιμαρτυροῦσι τῶντι, ὅτι οἱ καλῶς ἔχοντες τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα γονεῖς δύνανται νὰ προσδοκῶσιν, ὅτι θέλουσιν ἀπαντήσῃ ἀπογόνους ὁμοίους αὐτοῖς.

Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ πράττωμεν, ἵνα ἐπιτυχάνωμεν συνοικέσια κατὰλληλα, ἐξ ὧν νὰ γεννῶνται τέκνα καλῶς ἔχοντα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν; Δυστυχῶς εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ζήτημα δὲν δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν λεπτομερῶς ἐνταῦθα. Ὁ διάσημος χειρουργὸς *Sédillot*, ὁ ἀπὸ πολλοῦ ἀσχολούμενος εἰς τὸ ζήτημα τοῦ πῶς δύναται νὰ βελτιωθῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος, φρονεῖ, ὅτι ἐξετάζοντες τὴν γενεαλογίαν ἀνθρώπου τινὸς δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καλὰς πληροφορίας περὶ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἀξίας. Ἡ ἐπὶ τέσσαρας ἢ πέντε γενεὰς ἱστορία τῶν προγόνων τοῦ ἐξεταζομένου ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς διανοίας, τῆς ἠθικῆς, τῆς εὐρωστίας, τῆς υγείας, τῆς μακροβιότητος καὶ τῆς κοινωνικῆς τάξεως περιέχει κατ' ἀρχὴν μέρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἱστορίας. Ἡ ἐξέτασις τῆς κεφαλῆς δύναται ὡσαύτως νὰ δώσῃ ἡμῖν πολυτιμοτάτας πληροφορίας. Εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς δεικνύει μέχρι βαθμοῦ τινος τὴν διανοητικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ λαοὶ παρετήρησαν τὴν μεταξὺ κεφαλῆς ὀγκώδους καὶ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ὑπάρχουσας σχέσιν. Ὁ Περικλῆς διηγείρε τὸν θαυμασμὸν τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ὀγκώδη αὐτοῦ κεφαλὴν. Ὁ Κρομουέλος, ὁ Καρτέσιος, ὁ Λεϊβνίτιος, ὁ Βολταῖρος, ὁ Βύρων, ὁ Ταλλεϋράνδος, ὁ Ναπολέων, ὁ Κυβιέρους καὶ ἄλλοι μεγάλοι ἄνδρες εἶχον κεφαλὰς ὀγκώδεις. Τοῦ Κυβιέρους ὁ ἐγκέφαλος ἐζύγιζε 1829 γραμμάρια, ἐνῶ τὸ μέσον βάρος τοῦ ἐγκεφάλου τῶν Εὐρωπαίων ζυγίζει, κατὰ τὸν Βρόκαν, 1350 ἕως 1400 γραμ-

μάρια. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρωπολόγων παραδέχονται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων περιφέρειαν τῆς κεφαλῆς 50 ἑκατοστομέτρων ἔχει ἀναντιρρήτως νοῦν μέτριον, ὁ δ' ἔχων 58 καὶ ἐπέκεινα ἑκατοστομέτρων περιφέρειαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι πολλῶ ἀνώτερος κατὰ τὸ πνεῦμα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι μνημονεύονται παραδείγματά τινα διασῆμων ἀνδρῶν, ὧν ἡ κεφαλὴ ἦτο μικρά· οὗτοι ὅμως εἰσὶν οἱ διακρινόμενοι εἰς εἰδικὰ τινα ἔργα. Πλὴν αἱ διαστάσεις αὗται τῆς κεφαλῆς δὲν εἶναι τὸ μόνον τῶν ἐξωτερικῶν φαινομένων, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν κατὰ προσέγγισιν τὴν διανοητικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου. Πρέπει πρὸς τούτοις νὰ παρατηρῶμεν τὸ γενικὸν σχῆμα καὶ τὰς σχετικὰς ἀναλογίας τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ κρανίου, δηλαδὴ τὴν ἀρμονίαν, ἣν ὀνομάζουσιν ὠραιότητα. Εὐκόλος τρόπος, κατὰ τὸν *Sédillot*, τοῦ νὰ ἐκτιμᾷ τις τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς εἶναι τὸ νὰ παρατηρῇ αὐτὴν ἐκ πλάγιου, ἢ ἄλλως, τὴν κατατομὴν αὐτῆς, ὀλίγον ἐκ τῶν ὀπισθεν πρὸς τὰ ἐμπρός. Πᾶς ἄνθρωπος, οὗτινος αἱ ἀψίδες τῶν ὀφρύων ἐξέχουσιν, οἱ κρόταφοὶ εἰσι γυμνοὶ, εὐθεῖς ἢ σχεδὸν κάθετοι καὶ ὑψηλοὶ, οὗτινος τὸ μέτωπον εἶναι ὑψηλὸν καὶ εὐρὺ, ἡ δὲ φυσιογνωμία οὔτε ἀγρία, οὔτε νεαρκομένη, δύναται ἐν γένει νὰ θεωρηθῇ ὡς παριστῶν ἀληθῆ τύπον ἀνθρώπου, ἔχοντος ψυχὴν ἐξοχόν. Διηγοῦνται ὅτι Ἀγγλὸς τις ἔστειλέ ποτε τὸν ὑπὸν ὑπὸν αὐτοῦ εἰς τὸ καπηλεῖον, ἵνα ζητήσῃ τὸν Σακεσπῆρον, ὅστις ἦτο φίλος τοῦ. « Πόθεν θὰ τὸν γνωρίσω; » τὸν ἠρώτησεν ὁ ὑπὸν ὑπὸν. « Εὐκολώτατα » ἀπεκρίθη ὁ κύριός του, « πᾶσα μορφή ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τινος ζώου, ἀλλ' ἅμα ἴδῃς τὸν Σακεσπῆρον, θὰ ἀναγνωρίσῃς ἀμέσως ὅτι εἶναι ἄνθρωπος. » Ὁ ἄνθρωπος ἄρα ἐν ὅλῃ τῇ ἀρμονικῇ αὐτοῦ ὠραιότητι εἶναι τὸ ἰδεώδες, οὗτινος πρὸς ἐκπλήρωσιν πρέπει νὰ τείνωσι πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῆς νῦν ἀτελοῦς ἀνθρωπότητος· καὶ εἶναι τῶντι καιρὸς νὰ μὴ παραμελῶμεν οὐδέν, ἵνα

τελειοποιήσωμεν διὰ προσφυοῦς χρήσεως τοῦ κληρονομικοῦ νόμου, ἥτοι διὰ σκοπίμου τεκνογονίας, τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὥστε καὶ τὰ ἐλάχιστα ἔχνη τῆς ζωότητος νὰ ἐκλείψωσιν, ὁ δὲ ἄνθρωπος νὰ μὴ ᾖ τὸσοῦτον σπάνιος.

Τίνος ἔνεκεν ἄρα γε ἡ ἀριστοκρατία τῆς Ἀγγλίας ἔχει τοσαύτην ὑπεροχὴν; Ἐνεκα τῆς σταθεράς, ἣν ἔχει ἰδέας τοῦ νὰ καταλίπη εἰς τὰ τέκνα αὐτῆς τὰς ἐξοχωτέρας σωματικὰς, διανοητικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρετάς. Ὁ Ἀγγλος δὲν νυμφεύεται ἐξ ἰδιοτροπίας ἢ πάθους, νυμφεύεται ἔχων ὑπ' ἑψιν του, ὅτι πρέπει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν τέκνων του, ἐξ ἧς γινώσκει καλῶς, ὅτι ἐξαρτᾶται ἡ ἰδία αὐτοῦ εὐτυχία καὶ ἡ τιμὴ τοῦ ὀνόματός του. Τὸ σέβας, ὅπερ προσφέρουσιν εἰς τὰς νέας Ἀγγλίδας, ἡ σώφρων ἐλευθερία, ἧς αὐταὶ ἀπολαύουσιν, ἡ συνήθεια, ἣν ἔχουσι τοῦ νὰ μὴ δίδωσι τοσαύτην ἀξίαν εἰς τὴν περιουσίαν των, ὅσην εἰς τὰς προσωπικὰς αὐτῶν ἀρετάς, ταῦτα πάντα συντείνουσι νὰ ἐπαυξάνωσι παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς τοὺς σκοπίμους γάμους, καὶ ἐπομένως νὰ ἀναδεικνύωσι τὸν λαὸν τεῦτον. Πρέπει οἱ ἄνδρες νὰ ζητῶσιν παρὰ τῶν μελλονόμων αὐτῶν οὐχὶ πλοῦτον, ἀλλ' ὠραιότητα, χαρακτῆρα καὶ ἀρετήν. Ἐνόσω νυμφεύονται γυναῖκας ἐκνευρισμένας ἢ ἐστερημένας διανοητικῶν ἀρετῶν, τὸ ἀνθρώπινον γένος θέλει βαίνει ἐπὶ τὸ χεῖρον καὶ θέλει ἐκφυλισθῇ. Τὰ αὐτὰ φέρει ἀποτελέσματα καὶ ὁ γάμος γυναικῶν ἀνεπτυγμένων καὶ εὐρώστων μετ' ἀνδρῶν οὕτως ἢ ἄλλως βεβλαμμένων. Εὐτυχῶς ἡ σύνεσις, ἡ ἐμφυτος ἀξιοπρέπεια τῶν γυναικῶν καὶ ἡ φυσικὴ αὐτῶν κλίσις πρὸς τὸ μεγαλεῖον ἐμποδίζουν καὶ προφυλάττουσιν αὐτὰς συνήθως ἀπὸ τῶν ἐξευτελιστικῶν ἢ ἐπικινδύνων γάμων. Ἀντὶ νὰ παραφερώμεθα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, λέγει ὁ Κύριος *Sédillot*, ὅστις εὐκόλως συγχίζει τὸν νοῦν, πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν, ἂν δυνάμεθα μετὰ τῆς γυναικὸς, ἥτις ἀρέσκει ἡμῖν, ν' ἀποκτήσωμεν τέκνα ὑγιᾶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ εἶναι τῶντι καιρὸς νὰ θυσιάζωμεν τὰς προσκαίρους ὠ-

φελείας ὑπὲρ τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ἡδονῶν τοῦ μέλλοντος· οὕτω δὲ διὰ τῆς ἠθικῆς καὶ σωματικῆς ἀναπτύξεως δύνανται νὰ ἀναμορφωθῶσιν οἱ λαοί.

Μετὰ τὰ προλεχθέντα, οὐχὶ ἄσκοπον θεωροῦμεν νὰ εἴπωμεν καὶ ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν προφυλακτικῶν μέσων, δι' ὧν δυνάμεθα νὰ προλάβωμεν ἢ ἐλαττώσωμεν κατὰ τὴν κληρονομικὴν μεταβίβασιν τῶν νόσων. Μήτηρ φθισικὴ ἢ προδιατεθειμένη εἰς τὴν φθίσιν δὲν πρέπει νὰ θηλάζῃ τὸ τέκνον της, ἀλλὰ νὰ τὸ παραδίδῃ εἰς τροφὸν ὑγιᾶ. Ἡ ζωτικὴ τροφή δὲν εἶναι ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἔχοντας γονεῖς στηθικοὺς, μᾶλλον δὲ ὠφελοῦσιν αὐτοὺς τὰ λευκὰ κρέατα τῶν ὀρνίθων, λαγιδέων κλ. καὶ ἡ ἄνευ κρέατος τροφή. Πρέπει πρὸς τούτοις ν' ἀποφεύγῃσι τὰς ἐργασίας, αἵτινες ἐκθέτουσιν αὐτοὺς ν' ἀναπνέωσι κονιορτὸν, νὰ ἐκτίθωνται ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν θερμότητα καὶ τὸ ψῦχος καὶ νὰ κάμνωσι συχνὴν χρῆσιν τῆς φωνῆς· τὸ δὲ λυσιτελέστερον προφυλακτικὸν μέσον εἶναι νὰ διατρίβωσιν εἰς θερμὰ κλίματα, ἐνθα ἡ φθίσις εἶναι σπάνια. Οἱ προδιατεθειμένοι εἰς τὰς χοιράδας πρέπει ν' ἀναπνέωσιν ἀέρα καθαρὸν, νὰ λαμβάνωσι θρεπτικὴν καὶ τονικὴν τροφήν καὶ νὰ ζῶσιν ὑπὸ θαλάσσιον ἀτμοσφαῖραν, οἷα ἐστὶν ἡ τῶν βορειοδυτικῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης. Οἱ ὑποκείμενοι εἰς τὴν ἀρθρίτιδα ἢ τὴν νεφρίτιδα πρέπει νὰ ἔχωσι μεγάλην ἐγκράτειαν καὶ νὰ γυμνάζωνται σωματικῶς ὅσον ἔνεστι πλειότερον. Ἡ τακτικὴ καὶ ὁμοιόμορφος διαίτα εἶναι ὁ κανὼν, ὃν πρέπει νὰ ἀκολουθῶσιν οἱ προδιατεθειμένοι εἰς τὸν καρκίνον. Οἱ ἔχοντες ἐπιληπτικοὺς μεταξὺ τῶν προγόνων των πρέπει νὰ καταβάλλωσι μεγάλην προσοχὴν περὶ τὴν διαίταν αὐτῶν. Τὴν αὐτὴν διαίταν πρέπει νὰ ἀκολουθῶσι καὶ οἱ προδιατεθειμένοι εἰς τὴν παραφροσύνην. Ἡ καταλληλοτέρα αὐτοῖς ζωὴ εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν δὲν ἀπαιτεῖται μεγάλη διανοητικὴ ἐργασία, οὐδὲ ἐξάπτονται τὰ πάθη αὐτῶν. Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι ἀναγκαῖα, ἵνα ἀναστέλλωμεν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νοσηρῶν σπερμάτων, ἰδίως ὅμως πρέπει νὰ καταβάλλωμεν

πάσαν φροντίδα, ἵνα προλαμβάνωμεν τὴν μεταβίβασιν τῶν σπερμάτων τούτων εἰς τὰς νέας γενεάς. Πρὸς τοῦτο δὲ δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ πολλαπλασιάζωμεν καὶ διευκολύνωμεν τοὺς γάμους, οἵτινές εἰσι σύμφωνοι πρὸς τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς ἠθικῆς, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ ἐμποδίζωμεν ἐκείνους, ἐξ ὧν δύνανται νὰ γεννηθῶσι τέκνα ἀτελῆ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. Οἱ ἰατροὶ πρέπει νὰ καταβάλλωσι πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἐπιρροήν, ἵνα κωλύωσι τὴν ἔνωσιν συζύγων ἐχόντων ἐν ἑαυτοῖς σπέρματα νευρικῶν νόσων, φθίσεως, χοιράδων κλ. Ὅσάκις ὁ ἕτερος τῶν δύο συζύγων, εἴτε ὁ ἀνὴρ, εἴτε ἡ γυνή, δεικνύει σημεῖα κληρονομικῶν νόσων, ὁ ἰατρός πρέπει νὰ ἐπιμένῃ, ὥστε ὁ τοιοῦτος νὰ λαμβάνῃ σύζυγον ἀπολαμβάνοντα ὑγείας ἐντελοῦς καὶ ἰσχυρᾶς γεννητικότητος, πρὸ πάντων δ' ἐχόντα ἀντίθετον ἰδιοσυγκρασίαν. Οὕτως ἐλαττόνομεν ὅσον ἔνεστι τὴν κληρονομικὴν μεταδοσιν τῶν νοσημάτων εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Ἐν Ρώμῃ αἱ μᾶλλον διακεκριμέναι καὶ σεβάσμιοι γυναῖκες μετέδιδον ἐνίοτε εἰς ἄλλην οἰκογένειαν τὴν συγκαταθέσει τοῦ συζύγου των τὴν ὑπεροχὴν τοῦ αἵματος αὐτῶν. Ὁ Κουίντιος Ὀρτένσιος, ὁ φίλος καὶ θαυμαστὴς τοῦ Κάτωνος, μὴ δυνήθεις νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ Πορκίαν, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν σύζυγόν τοῦ Μαρκίαν, ὃ δὲ Κάτων τὴν παρεχώρησεν αὐτῷ. Τοιαῦται συνήθειαι εἰσι βεβαίως ἀγροῖκοι, ἀποδεικνύουσιν ὅμως, πόσῃν ἐπιθυμίαν εἶχον οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ρωμαϊκῆς οἰκογενείας νὰ καταλίπωσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν ὑγίαν ἐντελῆ καὶ ἀρετὰς βεβαίαν.

Ἐπίσης εἶναι ἀνάγκη οἱ γονεῖς νὰ κατα-

βάλλωσι μεγίστην φροντίδα ἵνα δίδωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν ἀνατροφὴν σκόπιμον· πρὸς τοῦτο δὲ συνεχῶς πρέπει νὰ γυμνάζωσι σωματικῶς τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ ν' ἀποφεύγωσιν ὅσον οἶόν τε τὰς ἐργασίας τὰς δυναμένας νὰ βλάβωσι τὴν ὑγίαν των. Πρέπει νὰ παιδεύωσιν αὐτὰ τὴν ἐγκύκλιον καὶ κλασικὴν παιδείαν καὶ νὰ προσφέρωσιν αὐτοῖς τοὺς θησαυροὺς τῆς λατινικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας συνάμα μετὰ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ. Διὰ τοιαύτης δὲ σκοπίμου ἀνατροφῆς εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι δυνάμεθα, ἂν ὄχι νὰ μεταβάλλωμεν, κατὰ τὸν Λεϊβνίτιον, ὅλοτελῶς λαόν τινα, ἀλλὰ νὰ ἐξαλείψωμεν τὰς πλείστας τῶν ἀφορμῶν τῆς παρακμῆς αὐτοῦ.

Ἡ πεποίθησις τοῦ ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀναστείλωμεν τὰς κληρονομικὰς ἀσθενείας καὶ νὰ καταβάλωμεν τὴν φθοροποιὸν αὐτῶν τυραννίαν εἶναι ὠφέλιμος, οὐ μόνον διότι εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ καὶ διότι ἐμπνέει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἰδέαν, ὅτι δύναται διὰ τῆς θελήσεώς του νὰ βελτιωθῇ, καὶ ὅτι δὲν εἶναι τὸ ἔρμαιον τύχης ἀδυσωπότητος, εἰς ἣν ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὑποτάσσεται. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀνατροφῆς δὲν εἶναι μόνον νὰ τελειοποιῇ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ πρέπει συνάμα νὰ ἐμπνέῃ αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τελειοποιήσεως ἀποδεικνύουσα αὐτῷ ὅτι εἶναι ἐπιδεικτικὸς προαγωγῆς. Οὕτω δὲ δύνανται ν' ἀναπτυχθῶσιν τὰ ἔθνη ἅτινα ἐπιθυμοῦσι νὰ καθέξωσι διακεκριμένην ἐν τῷ κόσμῳ θέσιν.

(F. Papillon).

ὑπὸ Π. Περράκη.